

## ***J. Srnec – etika a klinická psychologie***

Jan Srnec (nar. 1928) byl u nás prvním statutárně uznaným klinickým psychologem. V současné době působí na katedře psychologie FF UK, kde se mj. zabývá etikou.

Hlavní témata v etických kodexech psychologů jsou: práce ve prospěch klienta, odbornost poskytovaných služeb (vědomí omezenosti používaných technik apod.), ochrana důvěrnosti získaných informací, dodržování morálních a zákonem daných standardů ve vztazích s klienty, totéž ve vztazích s kolegy a při styku s veřejností; v některých kodexech jsou také paragrafy vztahující se k ochraně profese, k výzkumu na lidských subjektech aj.

Od 60. let 20. století jsme svědky stoupajícího důrazu na práva jedince. Objevily se nové etické problémy v oblasti zdravotnictví, jako např. právo ženy na ukončení těhotenství, právo pacienta na pravdivé informace, právo zemřít. Dochází k vývoji od paternalismu (rozhoduje a odpovědnost má lékař) k autonomismu (spolurozhoduje pacient, tím také přejímá díl odpovědnosti). Se svobodou a s občanskými právy je neoddělitelně spjata odpovědnost jedince. Vynořuje se etický požadavek tzv. poučeného souhlasu pacienta (klienta). V této souvislosti vzniká psychologická otázka „mentální kompetence“ jedince (nezletilí, mentálně retardovaní, duševně nemocní).

J. Srnec pro praxi psychologa (zvláště klinického) zdůrazňuje 3 hlavní okruhy etických otázek. Za prvé je to psychodiagnostika, ve které je základním předpokladem bezpečná znalost užívaných metod a technik. Problémem je sdělování výsledků standardních metod neodborníkům, použití tzv. netransparentních metod a právo klienta na seznámení s výsledky. V rámci psychoterapie je základní otázkou zneužití závislosti pacienta na terapeutovi a vše, co z toho vyplývá. Posledním okruhem je jeden z hlavních etických principů v praxi psychologů – požadavek zajištění důvěrnosti získaných dat. Zdrojem etického konfliktu může být situace, kdy autorita (soud, policie, zaměstnavatel) ze zákona vyžaduje informace a kdy má být zároveň chráněno právo klienta.